

Framtiden koncernen ställer sig generellt positivt till Miljöprogrammets handlingsplan

Yttrande över remiss från Miljöförvaltningen (Dnr 00802/2016) – Miljöprogrammets handlingsplan (1 Bilaga ”Detaljerade synpunkter – Miljöprogrammets handlingsplan”)

Ärende

Förvaltnings AB Framtiden har ombetts lämna synpunkter på ovanstående förslag till Miljöförvaltningen.

Förvaltnings AB Framtiden

Detta svar är koncerngemensamt för Framtiden Byggutveckling AB, Poseidon, Bostadsbolaget, Familjebostäder och Gårdstensbostäder. Totalt förvaltar Framtidenkoncernen drygt 70 000 lägenheter i Göteborg och bidrar genom sitt fastighetsägande till att utveckla hyresrätten och stärka Göteborgs utveckling.

Framtiden har en ambitiös målsättning att färdigställa 1400 nya bostäder per år från och med 2018 och kommer därmed vara en viktig aktör tillsammans med övriga förvaltningar och bolag i staden för att uppfylla stadens mål. Moderbolaget Förvaltnings AB Framtiden kommer ta ett strategiskt ansvar för markanskaffning och kommer hantera miljökrav i tidiga skeden. Framtiden Byggutveckling AB kommer att hantera miljökrav under såväl detaljplanprocess som projektering och produktion fram till inflyttning av nya hyresgäster. Bostadsbolagen ska sedan förvalta nyproduktionen.

Bakgrund

I december 2013 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads första Miljöprogram. Miljöprogrammet innehåller dels våra miljömål och dels en handlingsplan med åtgärder för att miljömålen ska kunna nås.

Miljöprogrammets handlingsplan har nu reviderats och förslaget till ny handlingsplan skickas därför på remiss där Framtiden är en av remissinstanserna. Syftet är att komplettera, förtydliga och granska åtgärderna inför den slutliga handlingsplan som miljö- och klimatnämnden ska besluta om.

Handlingsplanen

Handlingsplanen innehåller åtgärder som Göteborgs Stad har rådighet över. Ambitionen har varit att åtgärderna ska vara konkreta, genomförbara och leda till måluppfyllnad. I handlingsplanen framgår vilken nämnd/styrelse som är huvudansvarig för att genomföra respektive åtgärd, liksom vilken nämnd/styrelse som är viktiga samarbetspartners. Det finns dessutom åtta åtgärder som alla nämnder och styrelser ska genomföra.

Till handlingsplanen finns en bilaga där varje åtgärd beskrivs mer utförligt.

Förslag på åtgärder har kommit från våra förvaltande bolag, Framtiden Byggutveckling AB samt andra nämnder och bolag i Göteborgs stad. Handlingsplanen gäller för år 2017-2020 och därefter skall Miljöprogrammet i sin helhet arbetas om.

Miljöförvaltningens förslag är att Framtiden är ansvarig /medansvarig för följande åtgärder

20. Tillämpa grönytefaktor i nyproduktion. Vi ska skapa gröna miljöer när vi förtätar i stadsmiljö och gröna kvaliteter ur ett ekologiskt perspektiv. Vi kommer att göra en översyn över befintliga verktyg som finns idag och ta fram ett eget verktyg/arbetssätt för att hantera grönytefaktor och ekosystemtjänster i vår nyproduktion. Vi vill i ett pilotprojekt se hur vi kan tillvarata de befintliga ekosystemtjänster som finns i området samt förstärka och göra dem tillgängliga för de boende och se hur vi kan jobba med både den ekologiska och den sociala dimensionen.

Ansvar: Lokalnämnden och Framtiden

68. Skapa hållbara transportlösningar vid nyproduktion av bostäder. Att se över hur vi kan lösa transportfrågan på ett hållbart och kostnadseffektivt sätt vid nyproduktion av bostäder. Vi skall exempelvis undersöka om det är möjligt att hitta olika lösningar i närområdet i form av gemensamma parkeringshus och om vi kan arbeta med åtgärder som leder till ett lägre p-tal.

Ansvar: Framtiden

80. Minska byggavfallet med hjälp av incitament och statistik. Det finns mycket att göra för att minska andelen avfall från byggsektorn samt öka mängden återvunnet och återanvänt material. Varje år beställer, bygger och renoverar Göteborgs Stad för flera miljarder kronor och har därmed stor påverkan på resurshushållningen i byggsektorn. Kopplingar finns till hållbarhetskraven i Frihamnen som kan vara referens för nyckeltal, statistik samt möjliga lösningar. Innovativa incitamentsmodeller för minskade avfallsmängder och högre utsorteringsgrad ska testas och utvärderas och om gott utfall implementeras.

Ansvar: Framtiden, Kommunstyrelsen, Kretslopp och vattennämnden, Lokalnämnden

91. Anlägg gröna tak på kommunens fastigheter. Genom att införa fler gröna tak i staden ökar grönskan samtidigt som andelen hårdgjord yta minskar. Det är positivt för dagvattenhantering och bidrar också till att minska buller.

Ansvar: Lokalnämnden, Göteborgs Hamn, Framtiden, Higab, Idrott och föreningsnämnden, Liseberg

Miljöförvaltningens förslag är att Framtiden är samarbetspartner men ej ansvarig för följande åtgärder:

- 7. Möjliggör arbete med hållbara livsstilar i Västra Hisingen
- 32. Ta fram plan för produktion av förnybar el
- 42. Samordna leveranser till och från byggprojekt
- 49. Metodutveckla, förankra och upprätta fler gröna transportplaner
- 50. Utökad samverkan kring cykel frågor i Göteborg
- 69. Underlätta laddning av elfordon för boende i flerbostadshus
- 76. Utveckla och starta upp minikretsloppspark
- 85. Öka antalet miljörum för insamling av elavfall och farligt avfall
- 203. Inför en modell för kommuninterna gröna hyresavtal
- 214. Ha ett tydligt miljöfokus i inköps- och beställarutbildningar

Följande åtgärder är gemensamma för samtliga bolag, förvaltningar och nämnder

- 163.** Inför miljöledningssystem eller miljöcertifiering i alla kommunens verksamheter
- 164.** Utse miljösamordnare på alla förvaltningar och bolag
- 165.** Miljöutbilda kommunens personal
- 168.** Ta fram avfallsplaner i alla förvaltningar och bolag
- 172.** Kvalitetssäkra insamlingen av farligt avfall i stadens verksamheter
- 174.** Inför rutiner vid införskaffande av möbler och inredning
- 180.** Dokumentera och redovisa användningen av utfasningsämnen i märkningspliktiga kemiska produkter
- 213.** Öka användningen av Winst för bättre inköpsstatistik

Ställningstagande

Framtiden ställer sig generellt positivt till ny handlingsplan med innehållande åtgärdsförslag. Det är viktigt som ett stort kommunalt bolag att vara delaktig i miljö- och klimatarbetet i staden. De föreslagna åtgärderna ligger i linje med koncernens mål.

Framtiden är enligt ovan ansvarig för fyra åtgärder och samarbetspartner på 10 antal. Vidare finns 8 åtgärder som är gemensamma för samtliga bolag, förvaltningar och nämnder i staden.

Allmänna synpunkter

För att Göteborgs stad skall kunna nå miljömålen måste man bredda perspektivet. Det är positivt att flera åtgärder inkluderar göteborgarna men vi skulle gärna se att man även inkluderar näringslivet med utmaningar för att nå högre fart och framgång i miljöarbetet. På samma sätt som för göteborgarna har staden inte rådighet över åtgärderna men vi tror att här finns en stor potential och vilja.

Som en allmän kommentar önskar vi att det framgår en huvudansvarig i de fall de det finns flera ansvariga för en åtgärd. Vidare kan vi tänka oss att lägga till en tredje nivå som kan heta "intressenter" detta för att få spridning av goda exempel och kunna ta del av andra gruppers resultat trots att man ej är samarbetspartner.

Detaljerade synpunkter

Förslag är att vi skall vara medansvariga på åtgärden 212. där vi idag är föreslagna som samarbetspartners.

212. Minska klimatpåverkan från stadens byggnation. Syftet är att utveckla en gemensam modell för beräkning av klimatpåverkan från bygg och anläggningsmaterial.

Våra övriga synpunkter och ändringar på de åtgärder som berör Framtiden koncernen finns sammanfattade i bilagan till denna remiss. Övriga åtgärder accepteras i sin helhet.

Styrelsen föreslås besluta

att Framtidenkoncernen ställer sig bakom Miljöförvaltningens förslag till åtgärder enligt "Miljöprogrammets handlingsplan" (Dnr 00802/2016) med ändringar enligt detta yttrande.

att som Framtidenkoncernens yttrande till Miljöförvaltningen över remiss "Miljöprogrammets handlingsplan", översända detta remissvar.

FÖRVALTNINGS AB FRAMTIDEN**Mariette Hilmersson**

Bilaga Detaljerade synpunkter – Miljöprogrammets handlingsplan

Synpunkter och ändringar på åtgärder där Framtiden är ansvarig / medansvarig

Åtgärd	Kommentar	Ändring
20. Tillämpa Grönytefaktor i nyproduktion	<ul style="list-style-type: none"> Ny formulering av Syfte och Beskrivning Uppföljning Ansvarig nämnd eller styrelse 	<p>SYFTE OCH BESKRIVNING</p> <p>Vi ska skapa gröna miljöer när vi förtätar i stadsmiljö och gröna kvaliteter ur ett ekologiskt perspektiv. Att spara naturmark där det är möjligt när vi bygger och att tillskapa naturvärden som bidrar till biologisk mångfald där det är möjligt. Vi kommer att göra en översyn över befintliga verktyg som finns idag och ta fram ett eget verktyg/arbetsätt för att hantera grönytefaktor och ekosystemtjänster i vår nyproduktion.</p> <p>Vi vill i ett pilotprojekt se hur vi kan vi tillvarata de befintliga ekosystemtjänster som finns i området samt förstärka och göra dem tillgängliga för de boende och se hur vi kan jobba med både den ekologiska och den sociala dimensionen. Vi ska även se över möjligheten att utveckla nya ekosystemtjänster och se hur vi kan kompensera för förlorade.</p> <p>UPPFÖLJNING</p> <p>Utvärdering av framtagen rutin. Resultat pilotprojekt</p> <p>ANSVARIG NÄMND ELLER STYRELSE</p> <p>Framtiden, Lokalförvaltningen</p>
80. Minska byggavfallet	<ul style="list-style-type: none"> Ändrat rubriken - lite för snäv - åtgärden innehåller fler delar än incitament och statistik. Tillagt koppling till Frihamnen. 	<p>SYFTE OCH BESKRIVNING</p> <p>Det finns fortfarande mycket att göra för att minska mängden avfall från byggsektorn samt öka mängden återvunnet och återanvänt material. Varje år beställer, bygger och renoverar Göteborgs Stad för flera miljarder kronor. Genom storleken på upphandlingen av bygg-entreprenader har Göteborgs Stad möjlighet att påverka resurshushållningen i byggsektorn både lokalt i utfallet från de egna byggarbetsplatserna, men även nationellt som föregångare. Koppling finns till hållbarhetskraven i Frihamnen, som kan vara en</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Lagt till Samarbetspartners • Lagt till Uppföljning 	<p>referens för nyckeltal, statistik samt möjliga lösningar för att klara skarpt ställda krav på avfallsminimering både hos privata och offentliga byggherrar i området.</p> <p>Bra och jämförbar statistik tas fram. Ett första steg är att ta fram nyckeltal för avfallsfraktioner och totalt avfall per byggnadsyta (lämpligen BTA) som sedan implementeras i stadens gemensamma uppföljningsverktyg Rappet och därmed blir obligatoriskt för alla byggande bolag och förvaltningar i staden.</p> <p>Innovativa incitamentsmodeller för minskade avfallsmängder och högre utsorteringsgrad i entreprenadupphandling ska testas, utvärderas och - om gott utfall - implementeras i alla byggande bolag och förvaltningar i Göteborgs Stad. En första utvärdering ska göras på pilotupphandlingar hos lokalförvaltningen (nybyggnation av förskolorna Byvädersgången (Biskopsgården) och Lilla Solstrålegatan (Tuve)) med modell för vite och bonus inom avfallsområdet.</p> <p>Innovativa grepp ska även tas inom projektering samt inom materialhantering och -förvaring på byggarbetsplatsen för avfallsminimering - allt ifrån vägledning och kunskapshöjande insatser till konsulter, entreprenörer och projektledare till krav, konceptlösningar och prefabricering.</p> <p>UPPFÖLJNING</p> <p>Nyckeltal som underlag för statistik och enhetlig uppföljning inom staden framtagna och implementerade i ordinarie uppföljningsrapporter i Rappet (Stadsledningskontoret & Kretslopp och vatten)</p> <p>Utvärderade projekt med särskilda satsningar på avfallsminskande åtgärder (Lokalförvaltningen & Framtiden)</p> <p>Generaliserbara positiva erfarenheter från utvärderade projekt implementerade i ordinarie projektprocesser (Lokalförvaltningen & Framtiden)</p> <p>ANSVARIG NÄMND ELLER STYRELSE</p> <p>Kommunstyrelsen, Kretslopp och vattennämnden, Lokalnämnden, Framtiden</p>
--	--	---

		SAMARBETSPARTNER Higab, Idrott- och föreningsnämnden, Älvstranden utveckling AB
91. Anlägg gröna tak på kommunens fastigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Ändring Syfte och Uppföljning 	<p>Syfte: Ta bort texten "Gröna tak håller flera år längre än vanliga papptak" och framhåll i stället fördelarna ur ett grönyte- och ekosystemtjänstperspektiv.</p> <p>Uppföljning: En procentsats sätts på hur stor andel av nybyggnation som har solceller alternativt gröna tak.</p>
212. Minska klimatpåverkan från stadens byggnation.	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvar 	Framtiden vill vara medansvariga (ej huvudansvarig) snarare än enbart samarbetspartners.

Synpunkter och ändringar på åtgärder där Framtiden är samarbetspartner

Åtgärd	Kommentar	Ändring
76. Utveckla och starta upp mini-kretsloppsparkar	<ul style="list-style-type: none"> • Generellt 	Vi är positiva till separata minikretsloppsparkar med egen huvudman. Framtiden kan inte driva eller förvalta återbruksrum men kan tillhandahålla lokaler för ändamålet.
168. Ta fram avfallsplaner i alla förvaltningar och bolag	<ul style="list-style-type: none"> • Synpunkt på uppföljning 	Att under "uppföljning" ha fokus på åtgärder och handlingsplaner i stället för att sätta en procentsiffra.
174. Inför rutiner vid införskaffande av möbler och inredning	<ul style="list-style-type: none"> • Generellt 	<p>En förutsättning för åtgärden är att det är smidigare att få inloggning till TAGE.</p> <p>Den framtagna rutinen bör även innehålla kvittblivning av möbler och inredning.</p> <p>Vi anser att man skall ändra i texten från "att TAGE skall användas i första hand" till "att man alltid skall beakta om TAGE går att använda".</p>
180. Dokumentera och redovisa användningen av utfasningsämnen i märkningspliktiga kemiska produkter	<ul style="list-style-type: none"> • Generellt 	Det är önskvärt att upphandlingsbolaget fortsätter att säkra kraven i Kemikalieplanen i avtalen inom lacker, färg och lim för att göra det enklare att uppfylla kemikalieplanen.